PLAN FOR ØSTJYLLANDS BRANDVÆSEN

Serviceniveau og fremtidssikret stationsplacering

Risikobaseret dimensionering gældende for redningsberedskabet i Odder Kommune, Samsø Kommune, Skanderborg Kommune, og Aarhus Kommune for perioden 2017 – 2020

ØSTJYLLANDS BRANDVÆSEN

BESTYRELSEN: ET TRYGT OG SIKKERT ØSTJYLLAND

"Det skal fortsat være trygt og sikkert at være borger og erhvervsdrivende i Østjylland.

Østjylland udvikler sig med fortætning, højere huse, udbygning af erhverv, festivaler, kulturarrangementer samt udvikling af infrastruktur og nye transportformer.

Kompleksiteten af byudviklingen øges, transport til og i byerne forandres, risikobilledet ændres og mennesker, investeringer og værdier koncentreres i de udviklede områder. Det stiller nye krav til at opretholde et trygt og sikkert Østjylland – det kræver et moderne brandvæsen.

Mange østjyske borgere bor i vores landsbyer, landområder og på vores øer. Tryghed og sikkerhed er en vigtig forudsætning for attraktive bysamfund i vores østjyske landsbyer.

Østjylland er afhængig af et stærkt og effektivt Østjyllands Brandvæsen til at beskytte menneskeliv, central infrastruktur, store værdier og væsentlige samfundsinteresser overalt i Østjylland. Østjyllands Brandvæsen er en vigtig part, når de østjyske kommuners udvikling planlægges, når klimaet ændrer sig og når hændelser i ind- og udland udfordrer sikkerheden.

Bestyrelsen har derfor vedtaget følgende vision for Østjyllands Brandvæsen"

" Borgere, virksomheder og institutioner oplever Østjyllands Brandvæsen som en moderne, professionel og effektiv organisation, der medvirker til et trygt og sikkert Østjylland. "

Bestyrelsen for Østjyllands Brandvæsen[1]

Rådmand Kristian Würtz (formand)

Borgmester Uffe Jensen

Borgmester Marcel Meijer

Borgmester Jørgen Gaarde

Byrådsmedlem Marc Perera Christensen

Politidirektør Helle Kyndesen

Politidirektør Jørgen Abrahamsen

[1] Beredskabskommissionen for Østjyllands Brandvæsen benævnes i resten af planen "*Bestyrelsen*", jf. vedtægterne for Østjyllands Brandvæsen

DIREKTØREN: ET MODERNE OG FREMTIDSSIKRET REDNINGSBEREDSKAB

"Det er Bestyrelsens vision for Østjyllands Brandvæsen, at vi får et moderne, professionelt og effektivt østjysk redningsberedskab.

Moderne redningsberedskab

Med denne første fælles plan for Østjyllands Brandvæsen gentænker vi redningsberedskabets serviceniveau. I forlængelse af visionen vil vi fremover måles på værdien for samfundet og effekten ude ved borgere, erhvervsliv og institutioner.

Østjyllands Brandvæsens serviceniveau tager udgangspunkt i kommuneplanerne og deres beskrivelse af byudvikling og infrastruktur. Det er en moderne men også fornuftig måde at samtænke planlægning og beredskab.

En række innovations- og udviklingsprojekter, understøtter udviklingen af et moderne Østjyllands Brandvæsen, der reagerer med rettidig omhu i samspil med omverdenen.

Fremtidssikret redningsberedskab

At være moderne betyder blandt andet, at beredskabet fremtidssikres. Denne plan sætter rammerne for netop et fremtidssikret redningsberedskab.

Med udgangspunkt i hjemkommunernes kommuneplaner er der lavet en fremtidssikret struktur for placering af brandstationer og disses dækningsområder. Østjyllands Brandvæsen kan dermed løbende tilpasses byudviklingen, befolkningstilvæksten, kompleksiteten og sårbarheden i Østjylland. På de østjyske brandstationer kan brandpersonalet, materiel og specialer fremadrettet løbende justeres i takt med byudviklingen.

Et effektivt Østjyllands Brandvæsen er en del af infrastrukturen i Østjylland, som alle forventer altid virker tilsvarende fx vandforsyning og renovation. Det gælder både i dag, men også i fremtiden i takt med at Østjylland udvikler sig. Østjyllands Brandvæsen skal udvikles, således fremtidens udfordringer forudses og imødegås så rettidigt som muligt.

Professionel og effektiv organisation

Det er afgørende, at planen bidrager til at opnå en professionel og effektiv organisation, som bestyrelsen har lagt op til med sin vision. Medarbejderne og de frivillige hos Østjyllands Brandvæsen sidder hver især med faglighed, detailviden og lokalkendskab, som har været vigtigt at få inddraget. Der har været afholdt møder med samtlige medarbejdergrupper og med de frivillige, hvor der på møderne blandt andet har været en diskussion af, hvordan Østjylland får det bedst mulige beredskab inden for den tildelte ramme.

Forebyggelse betaler sig

Prioritering af forebyggelse reducerer samfundets tab ved og udgifter til brand og ulykker. Østjyllands Brandvæsen vil gennem prioritering af forebyggelse skabe tryghed og værdi for Østjylland. Planen beskriver, hvordan Østjyllands Brandvæsen vil arbejde med den forebyggende indsats i planperioden. "

Direktør for Østjyllands Brandvæsen

Lars Hviid

INDHOLDSFORTEGNELSE

BESTYRELSEN: ET TRYGT OG SIKKERT ØSTJYLLAND 1
DIREKTØREN: ET MODERNE OG FREMTIDSSIKRET REDNINGSBEREDSKAB 2
BYRÅDSINDSTILLING 3
LÆSEVEJLEDNING 3
RISIKOPROFIL: ET ØSTJYLLAND I UDVIKLING OG VÆKST 4
FÆLLES SERVICENIVEAU FOR ØSTJYLLANDS BRANDVÆSEN 6
ET MODERNE BRANDVÆSEN: UDVIKLINGSPROJEKTER 19
STATIONSPLACERING: ET FREMTIDSSIKRET ØSTJYLLANDS BRANDVÆSEN 20
IMPLEMENTERING 33

BYRÅDSINDSTILLING

På baggrund af *Plan for Østjyllands Brandvæsen 2017 – 2020* indstiller Bestyrelsen følgende til byrådene i Odder, Samsø, Skanderborg og Aarhus Kommune:

- At det overordnede serviceniveau for Østjyllands Brandvæsen i planperioden defineres som: *"Den hjælp borgerne kan forvente af Østjyllands Brandvæsen"*

- At serviceniveau for Østjyllands Brandvæsens forebyggende indsats i planperioden er, som det præsenteres på side 11-12

- At serviceniveau for Østjyllands Brandvæsens afhjælpende indsats i planperioden er, som det præsenteres på side 14-18

- At den fremtidssikrede placering af brandstationer, som præsenteret på side 26, vedtages

- At Station Lystrup ændres til fuldtidsstation samt flyttes til vækstområdet ved Lisbjerg

- At Station Trindsøvej flyttes i nærheden af Ringvej Syd

LÆSEVEJLEDNING

På side 6-18 præsenteres og uddybes Bestyrelsens indstilling til et fælles serviceniveau for Østjyllands Brandvæsen gældende for perioden 2017 til 2020. På side 19 præsenteres kort nogle af de udviklingsprojekter, som Østjyllands Brandvæsen vil fokusere på i planperioden. Efterfølgende præsenteres på side 20-32 Bestyrelsens forslag til en fremtidssikret stationsplacering efterfulgt af en uddybning af hver enkelt station. De analyser og scenarier, der ligger til grund for planen, fremgår af de tekniske bilag nr. 1-19

RISIKOPROFIL: ET ØSTJYLLAND I UDVIKLING OG VÆKST

Risikoprofilen i Østjylland er som udgangspunkt uændret i forhold til beskrivelserne i hjemkommunernes nuværende dimensioneringer[2]. Som Bestyrelsen beskriver i sit forord, ses der dog en klar tendens til at kompleksiteten og risikobilledet i Østjylland forandres i disse år som følge af væksten, byudviklingen, ændringer i infrastrukturen og klimaændringer. I det følgende gennemgås kort de overordnede karakteristika og tendenser for risikoprofilen i de fire hjemkommuner. En uddybende risikoprofil fordelt på plankategori og objekter kan læses i bilag 1.

Odder Kommune

Odder Kommune er en kystkommune med en kyststrækning på omkring 95 km. Langs kysttrækningen er placeret over 2.000 sommerhuse fortrinsvis fordelt på fem større områder. Industrien i Odder Kommune er koncentreret i den nordlige del af Odder by. I oplandet findes der enkelte større virksomheder samt landbrug med store dyrehold. Der forekommer en del lejlighedsarrangementer såsom Tunø Festival.

En række kulturværdier som fx Åkjær Gods, Dybvad Hovedgaard og Odder Museum er fredede.

Havnen i Hou rummer både lystbådehavn samt færgedrift med daglige afgange til Samsø og Tunø.

Samsø Kommune

De primære erhverv på Samsø er landbrug, fødevareindustri, aktiviteter vedrørende vedvarende energi samt ikke mindst turisme. Der er mere end 1.000 sommerhuse, en række hoteller, lejrskoler og campingpladser med ca. 70.000 besøgende hvert år. Når sæsonen er på sit højeste vurderes det, at Samsø har et indbyggertal på mindst tre gange befolkningen. Turisterne i højsæsonen tiltrækkes blandt andet af Samsø Festivalen, der er det største lejlighedsarrangement på øen.

Nord for Nordby ligger Labyrinten, der er en nåle- og løvtræsplantage opbygget som en labyrint. Den er officielt godkendt som verdens største permanente labyrint, og besøges årligt af ca. 20.000 gæster.

Der er en række kulturværdier. Fx en række landsbyer med fredede bygninger, eksempelvis i Nordby der rummer en række sammenbyggede, stråtækkede fredede bygninger.

Der er færgehavn i både Sælvig og Ballen (samt reservehavn i Kolby Kås) med flere daglige afgange. Der er desuden en lille flyveplads på øen, hvor mindre fly med op til 9 passagerer og helikoptere må lande. Endvidere er der også en særskilt helikopterlandingsplads ved Tranebjerg til redningshelikoptere.

[2] Hjemkommunerne har ved tidligere dimensioneringer udarbejdet scenarie- og risikoanalyser for en lang række lokale objekter. Disse vurderes stadig at gælde, hvorfor der ikke er udarbejdet nye i forbindelse med denne plan. Alle tidligere scenarie og risikoanalyser kan rekvireres hos Østjyllands Brandvæsen.

Skanderborg Kommune

Kommunen består af fire områdecentre bestående af hovedbyen Skanderborg og byerne Galten-Skovby, Hørning og Ry. Kommunen ligger centralt i forhold til infrastruktur. Den gennemskæres af både Herningmotorvejen og den Østjyske motorvej, hvor trafiktallet stiger år for år. Skanderborg Station er omstigningspunkt for store dele af togtrafikken i Jylland, hvor der på et hverdagsdøgn passerer over 400 passager- og godstog.

Skanderborg Kommune er beliggende i et vækstområde med stor erhvervsudvikling. Der er i erhvervsområderne en del virksomheder med tung erhverv.

Kommunen huser hvert år en række større arrangementer, hvor mange mennesker samles på små områder. Den største er dog ubetinget Smukfest, der har over 30.000 betalende gæster pr. dag i Bøgeskoven.

Aarhus Kommune

Aarhus er kendetegnet ved koncentration af høje og komplekse bygninger og store værdier koncentreret på mindre arealer. I Kommunen findes desuden en lang række særlige objekter. Disse er blandt andet ti Seveso-virksomheder, en række højhuse samt en række evakueringstunge objekter, som eksempelvis Musikhuset, Dokk1 samt Universitetshospitalet i Skejby, der i disse år udvides.

Infrastrukturen i Aarhus bliver mere kompleks med stadig mere trafik. I Kommunen findes både motorvej, ringveje og store indfaldsveje, alle med stigende trafiktal. Derudover er der stadig stigende togtrafik via Hovedbanegården og snart via Letbanen samt øget færgetrafik på Aarhus Havn. Havnen fungerer samtidig som Danmarks største containerhavn. Derudover undersøges i øjeblikket mulighederne for placering af en international lufthavn i Aarhus Kommune.

I Aarhus Kommune er tendensen, ligesom i nabokommunerne, at antallet af arrangementer er stigende. NorthSide Festival og Aarhus Festuge er nogle af de største af de årligt tilbagevendende arrangementer. I 2017 forventes ekstraordinært mange arrangementer, når Aarhus skal være europæisk kulturby.

Der findes en lang række kulturværdier i Aarhus Kommune. De er særligt centreret i Centrum på museer som Aros og Den Gamle By. Syd for Aarhus er der store værdier samlet på Moesgaard Museum, der er et museum med flere hundrede tusinde gæster årligt.

Aarhus har desuden en række objekter, som af Politiet betegnes såkaldte symbolmål. Østjyllands Brandvæsen er i tæt dialog med Østjyllands Politi om disse.

FÆLLES SERVICENIVEAU FOR ØSTJYLLANDS BRANDVÆSEN

Bestyrelsen har i april 2016 overordnet defineret Østjyllands Brandvæsens serviceniveau som:
" Den hjælp borgerne kan forvente af Østjyllands Brandvæsen i forhold til både at kunne forebygge og afhjælpe skader, ulykker og katestrofer. "

Serviceniveau for Østjyllands Brandvæsen
=
Den hjælp borgerne kan forvente

Østjyllands Brandvæsen er et kommunalt samordnet redningsberedskab. Det betyder, at Østjyllands Brandvæsen kerneopgaver er reguleret af *beredskabsloven*. Østjyllands Brandvæsen skal:

> *" Kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger (§ 12). "*

Med udgangspunkt i *Bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab* er det herudover kommunalbestyrelsen, der:

> *" Fastlægger niveauet for det kommunale redningsberedskabs opgavevaretagelse på grundlag af risikoprofilen (§ 2). "*

Det er således kommunalbestyrelserne i Odder, Samsø, Skanderborg og Aarhus Kommune, der, med udgangspunkt i beredskabsloven og det tildelte budget, har ansvaret for at fastlægge serviceniveauet og rammerne for Østjyllands Brandvæsen.

Tidligere byrådsbeslutninger med betydning for serviceniveauet

De fire kommunalbestyrelser vedtog hver især senest en plan for eget redningsberedskab enten i 2013 eller 2014.

Tabel 1	Dato for vedtagelse af nuværende plan for redningsberedskabet
Odder Byråd	3. februar 2014
Samsø Byråd	17. december 2013
Skanderborg Byråd	27. november 2013
Aarhus Byråd	27. november 2013

I forbindelse med den politiske behandling i Skanderborg Byråd blev det besluttet, at:

- *Der fremadrettet skal laves en strategi for vandforsyning til brandslukning*
- *Der fremadrettet skal laves en evaluering de enkelte stationers dækningsområde*

I forbindelse med den politiske behandling i Aarhus Byråd blev det besluttet, at:

" Der i den kommende byrådsperiode igangsættes følgende tiltag for Aarhus Kommunes brand- og redningsberedskabs struktur og dimensionering:

- *Analyse af muligheder for etablering af ét ekstra slukningstog i kommunen med fastansat styrke*
- *Analyse af muligheder for at styrke den operative ledelse ved Aarhus Brandvæsen, herunder en eventuel indføring af formel bagvagtsordning*
- *Analyse af placering af Aarhus Brandvæsens lokaliteter herunder placering af Uddannelsescenteret*
- *Analyse af muligheder for anskaffelse af egnet redningslift til baggårde "*

Ovenstående politiske beslutninger om analyser og strategier er tænkt ind i analysearbejdet i forhold til Plan for Østjyllands Brandvæsen 2017 - 2020.

Kommunegrænser erstattes af plankategorier

Bestyrelsen har i april 2016 besluttet:

" At de eksisterende kommunegrænser i Østjylland, hvad angår brandvæsenet, viskes bort. Serviceniveauet vil fremadrettet afhænge af geografisk område ud fra opdeling i plankategori. "

Med udgangspunkt i kommuneplanernes rammer inddeles Østjylland derfor i beredskabsmæssige plankategorier. En fælles kendt kommunal terminologi skal sikre en fælles platform mellem kommunernes planlæggere og Østjyllands Brandvæsen. Et fælles kendt sprogbrug og et frugtbart samarbejde er vejen til at sikre god sammenhæng mellem Østjyllands udvikling og borgernes tryghed.

I dag har hver kommune vedtaget et serviceniveau for redningsberedskabet gældende inden for egne kommunegrænser. Gennem fælles plankategorier som grundlaget for Østjyllands Brandvæsens serviceniveau sikres det fremadrettet at borgere, der bor i samme plankategori kan forvente sammenlignelig hjælp svarende til plankategoriens risiko uafhængig af kommunegrænser.

Der er konkret udarbejdet syv plankategorier for Østjyllands Brandvæsen. Derudover behandles en række særlige risikoobjekter særskilt. Plankategorierne fremgår af tabel 2 og figur 1. Hver plankategori er desuden beskrevet uddybende i bilag 1.

Tabel 2	Plankategorier for Østjylland med ophæng i planlovens anvendelseskoder	
Kategori 1	City	
Kategori 2	Virksomhedsklasse 3-7	
Kategori 3	Særligt byggeri	
Kategori 4	Almindeligt byggeri	
Kategori 5	Ø samfund[3]	
Kategori 6	Landzone og sommerhusområder	
Kategori 7	Land- og naturområder	
Særlige risikoobjekter	Seveso virksomheder, supersygehus, højhuse, store arrangementspladser, kritisk infrastruktur	

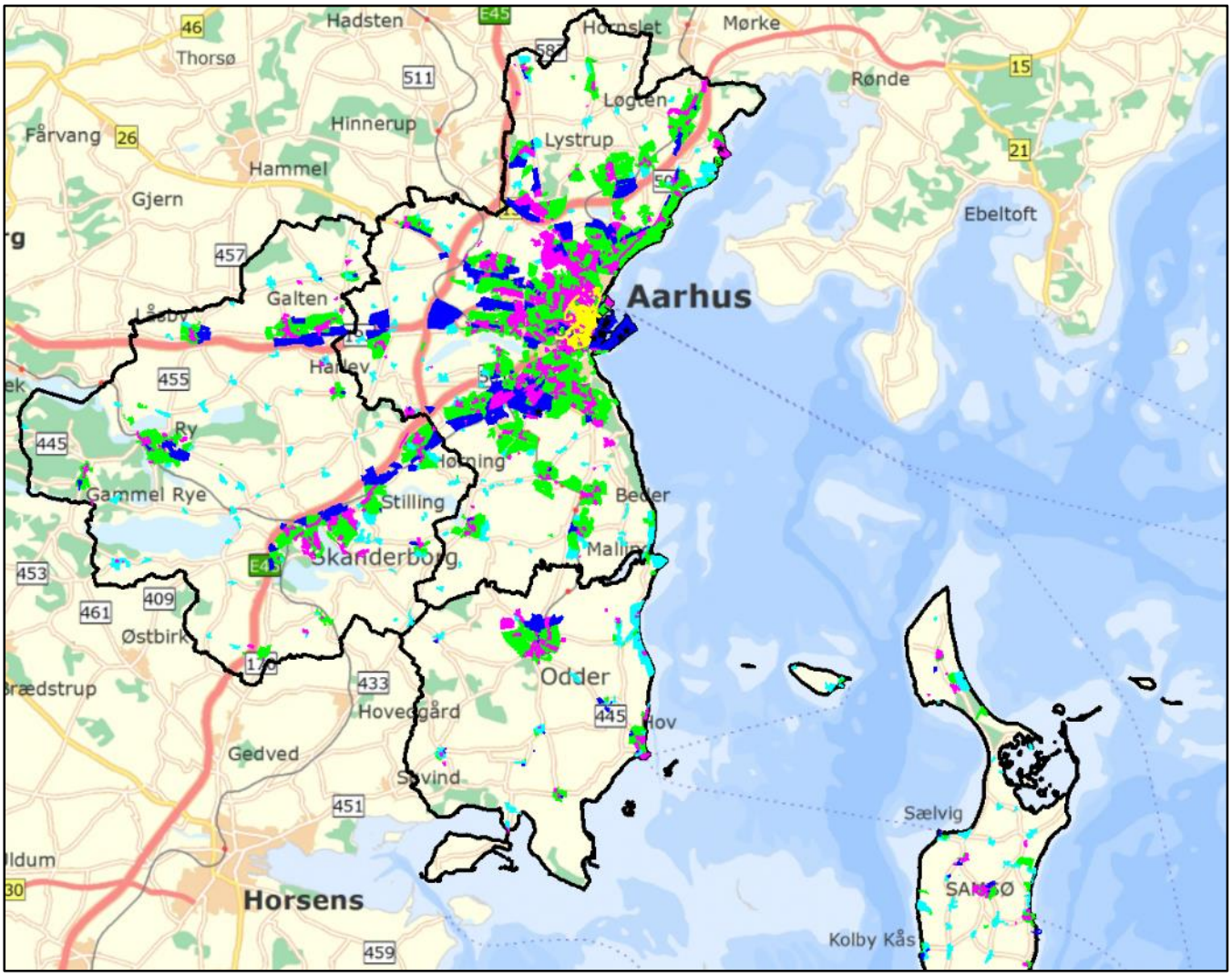

FIGUR 1: KORT OVER PLANKATEGORIERNES GEOGRAFISKE PLACERING I ØSTJYLLAND

[3] Kategorien dækker i planperioden kun Samsø. Thunø har særligt ø-beredskab, jf. beskrivelse af kategorien Ø Samfund i bilag x.

Parametre for serviceniveau

Bestyrelsen har i april 2016 besluttet:

" At serviceniveauet måles på fem parametre for Østjyllands Brandvæsens forebyggende indsats og 12 parametre for den afhjælpende indsats. "

Tabel 3	Parametre for serviceniveauet
Forebyggende indsats	**1)** Brandsyn, **2)** Arrangementer, **3)** Brandteknisk byggesagsbehandling, **4)** Udvikling med sikkerhed, **5)** Intern forebyggelse
Afhjælpende indsats	**1)** Tryghed, **2)** Kapacitetsopbygning, **3)** Assistance, **4)** Udrykningens sammensætning, **5)** Robusthed, **6)** Operativ ledelse, **7)** Teknisk ledelse, **8)** Specialer, **9)** Uddannelse, **10)** De frivillige, **11)** Vandforsyning til brandslukning, **12)** Indkvartering og forplejning

Sagsforløb

Med en vedtagelse af Plan for Østjyllands Brandvæsen fastlægger de fire byråd således serviceniveau for Østjyllands Brandvæsen for perioden 2017 til 2020.

- Planens indhold har været behandlet i Bestyrelsen af flere omgange i foråret 2016, ligesom planens politiske indhold i processen har været forelagt hjemkommunerne.
- Bestyrelsen har efterfølgende haft planen i høring hos hjemkommunerne, hos samarbejdspartnere og hos Østjyllands Brandvæsens medarbejdere.
- Planen er herefter sendt til politisk behandling i de fire byråd med henblik på at kunne træde i kraft 1. januar 2017.

I de følgende afsnit følger Bestyrelsens konkrete indstilling til byrådene om serviceniveau for Østjyllands Brandvæsen for perioden 2017 til 2020 for hvert parameter for henholdsvis den forebyggende og den afhjælpende indsats.

Den forebyggende indsats: Prioritering af forebyggelse betaler sig

Det skal være trygt og sikkert at bo, investere og drive erhverv i Østjylland. Der forventes i de kommende år fortsat kraftig befolkningstilvækst, vækst i Business Region Aarhus og flere større arrangementer i Østjylland. Tryghed og sikkerhed er en afgørende forudsætning for fortsat østjysk vækst. Tryghed og sikkerhed sikres bl.a. gennem forebyggelse af brand og ulykker.

Der er en lang række negative følgevirkninger ved brand, for alt fra mennesker og infrastruktur til skader på miljøet. Prioritering af forebyggelse er derfor ikke kun et spørgsmål om at skabe større tryghed for den enkelte borger. Det er også en samfundsøkonomisk fornuftig investering.

Fakta: Effektiv forebyggelse er vigtigt fordi:

- Hvert år omkommer ca. 80 personer i brand i Danmark – tallet har været konstant siden 1970
- Brand skaber lidelse, utryghed og værditab
- 25 pct. af alvorligt brandskadede virksomheder genopføres ikke efter brand
- Alvorligt brandskadede virksomheder giver tab af arbejdspladser
- Samfundet årligt mister 2,7 mia. kr. ved brand
- Brand forstyrrer infrastruktur og produktion
- Brand skader miljøet

Østjyllands Brandvæsen forebygger brande og uheld for borgere, erhvervsliv og institutioner, så trygheden og sikkerheden i Østjyllands fastholdes. Østjyllands Brandvæsen vil derfor i planperioden udarbejde en samlet strategi for den forebyggende indsats. Strategien skal dels bygge på viden om lokale østjyske forhold og dels bygge på viden om brandårsager, hyppighed og risikofaktorer. Den skal desuden tage udgangspunkt i den nationale forebyggelsesstrategi, som er under udarbejdelse i Staten.

Forebyggelsesstrategien for Østjyllands Brandvæsen skal blandt andet forholde sig til håndtering af brandsyn, midlertidige tilladelser til arrangementer, for samarbejdet med de kommunale byggesagsafdelinger og kommunernes fysiske planlægning. Den skal sikre effektiv forebyggelse til gavn for borgere og erhvervsliv. Strategien godkendes af bestyrelsen.

Gennem en effektiv forebyggelsesstrategi vil Østjyllands Brandvæsen:

- Bidrage til en tryg og sikker bosætning i Østjylland
- Skabe forudsætninger for, at det som virksomhed er sikkert at investere i Østjylland
- Bidrage til at større arrangementer i det østjyske kan afvikles trygt og sikkert
- Bidrage til at omkostningerne til brand og ulykker i Østjylland holdes på et minimum
- Reducere antallet af dødsbrande

Indstilling

Bestyrelsen har i maj besluttet at indstille nedenstående serviceniveau for de fem parametre for den forebyggende indsats til endelig vedtagelse i de fire byråd.

1) Brandsyn

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

Østjyllands Brandvæsen i planperioden udvikler en strategi for dialogbaserede brandsyn, der har fokus på en styrkelse af den lokale sikkerhedskultur hos borgere, erhvervsliv og institutioner.

Motivation

Brandsyn hos erhvervsliv, institutioner, fyrværkerisalg, forsamlingslokaler mv. er en hjørnesten i forebyggelsen. Gennem brandsyn vejledes de ansvarlige på lokaliteten samtidig med, at det sikres, at de brandmæssige krav overholdes. Dermed fastholdes dialogen og samarbejdet med de ansvarlige. Et brandsyn sætter rammen for en drøftelse af hensigtsmæssig adfærd og indretning, hvormed sikkerhedskulturen styrkes lokalt.

2) Arrangementer

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

Østjyllands Brandvæsen i planperioden udarbejder en strategi, der har fokus på trygge og sikre arrangementer, der sagsbehandles i et tæt samarbejde med arrangøren og andre myndigheder.

Motivation

Antallet af større og komplekse arrangementer med mange gæster, er stigende i Østjylland. Østjyllands Brandvæsen bidrager proaktivt og konstruktivt til, at alle typer af arrangementer kan afholdes på sikker vis.

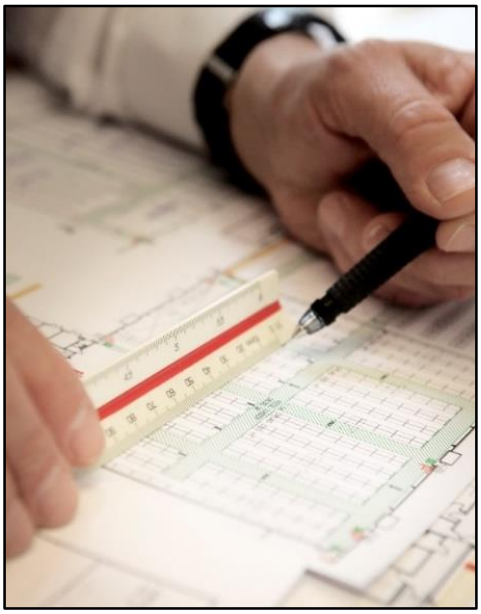

3) Brandteknisk byggesagsbehandling

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

Østjyllands Brandvæsen bidrager til, at kommunerne kan leve op til deres til en hver tid gældende serviceniveau for byggesagsbehandling.

Motivation

Østjylland Brandvæsen varetager den brandtekniske del af byggesagsbehandlingen, hvor specialistviden er nødvendig. Det er væsentligt, at de enkelte kommuner oplever, at Østjyllands Brandvæsen leverer en professionel og rettidig sagsbehandling. Brandvæsnet er en professionel samarbejdspartner for de kommunale byggesagsafdelinger og ansøgere.

4) Udvikling med sikkerhed

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

At Østjyllands Brandvæsen rettidigt inddrages i kommunernes fysiske planlægning og i klimatilpasningen

Motivation

Østjyllands Brandvæsen er en vigtig del af kommunernes infrastruktur, hvorfor beredskabet skal udvikle sig med Østjylland. Øget kompleksitet, øget koncentration af værdier, flere borgere, vækst og klimaændringer stiller nye krav til Østjyllands Brandvæsen.

5) Intern forebyggelse

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

Østjyllands Brandvæsen i planperioden bliver arbejdsmiljøcertificeret

Motivation

Et sikkert og sundt arbejdsmiljø er en forudsætning for, at Østjyllands Brandvæsen kan yde en professionel hjælp til borgerne.

Den afhjælpende indsats: Hurtig og effektiv hjælp når skaden er sket

Uheld og ulykker kan ikke undgås uanset en effektiv forebyggelsesindsats, målrettet planlægning og rettidig omhu. Ulykker kan skyldes uforsigtighed, uopmærksomhed, forsæt, tekniske fejl eller uheld. Derfor er planlægning og udførelse af en hurtig og effektiv afhjælpende indsats afgørende for at begrænse skader på mennesker, anlæg og miljø, reducere følgeudgifter samt forbedre muligheden for hurtig reetablering af fx fremkommelighed på vejen eller en virksomheds drift.

Fakta: En hurtig og effektiv afhjælpende indsats er vigtigt fordi:

- Borgernes oplevelse af at få hurtig hjælp skaber tryghed
- Der reddes liv og omfanget af både fysiske og psykiske skader reduceres
- Hurtig ankomst og indsats betyder noget: Udgiften til en bygningsbrand øges eksempelvis gennemsnitligt med ca. 150.000 kr. pr. minut
- Det øger mulighederne for hurtig genopretning af normal drift

Østjyllands Brandvæsen har i planlægningen af den afhjælpende indsats særligt fokus på hurtig ankomst for første enhed på et skadested. Det skaber tryghed, redder liv, begrænser brandspredning og udvikling af ulykken samt sikrer hurtig genopretning.

Østjyllands Brandvæsen har særlig fokus på en effektiv udrykningssammensætning, således det er det rigtige personale og materiel, der afsendes til et skadested. Ved udelukkende at sende det nødvendige øges robustheden i forhold til at kunne håndtere eventuelt flere samtidige hændelser, da personale og materiel ikke låses unødigt. Det er en fornuftig måde at bruge ressourcerne på.

Gennem en hurtig og effektiv afhjælpende indsats vil Østjyllands Brandvæsen:

- Styrke trygheden i Østjylland
- Sikre en hurtig livreddende indsats af høj kvalitet
- Begrænse skader på personer, ejendom, personlige værdier, kulturelle værdier, bygninger, infrastruktur og miljø i Østjylland mest muligt
- Medvirke til en hurtigere genopretning af normaltilstanden ved alt fra dagligdags hændelser til store katastrofer
- Sikre robustheden overfor flere samtidige hændelser
- Sikre en robust geografisk dækning ved kun at afsende det nødvendige personale og materiel til en hændelse

Indstilling

Bestyrelsen har i maj besluttet at indstille nedenstående serviceniveau for de 12 parametre for den afhjælpende indsats til endelig vedtagelse i de fire byråd.

1-3) Tryghed, Kapacitetsopbygning og Assistancemulighed (bilag 6-8)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

Østjyllands Brandvæsen i 95 % af alle indsatser lever op til ankomsttiderne beskrevet i tabel 4

Motivation

Tryghed: Borgerne i Østjylland skal opleve at få hurtig hjælp. Ved ankomst af første køretøj kan den afhjælpende indsats påbegyndes, og borgerne oplever tryghed, når professionelle brand- og redningsfolk tager ansvar for situationen.

Kapacitetsopbygning: Til en række indsatser er der behov for flere køretøjer eller mere mandskab. Disse supplerer første køretøj på skadestedet, og udgør kapacitetsopbygningen i forhold til, hvad der ifølge faste foruddefinerede aftaler skal afsendes til dagligdagshændelser umiddelbart på anmeldelsen.

Assistance: Ved nogle indsatser, hvor fx første meldingen ikke er præcis eller hvor en hændelse udvikler sig mod forventning, kan der være behov for at supplere eller assistere de disponerede styrker. Ligeledes hvis omfanget af hændelsen ligger ud over det sædvanlige. I disse tilfælde kan yderlig intern assistance rekvireres af vagthavende indsatsleder. I forbindelse med ekstraordinære store hændelser kan der desuden rekvireres ekstern assistance. Dette kan der dog ikke sættes en fast ankomsttid på.

Tabel 4	Tryghed	Kapacitetsopbygning	Assistance
Operationalisering	Ankomsttid: Basisenhed	Ankomsttid: Resterende disponerede styrker	Ankomsttid: Første assisterende enhed
Kategori 1: City	7 min	10 min	15 min
Kategori 2: Virksomhedsklasse 3-7	10 min	15 min	20 min
Kategori 3: Særligt byggeri	10 min	15 min	20 min
Kategori 4: Almindeligt byggeri	10 min	18 min	20 min
Kategori 5: Ø samfund	10 min	15 min	4 timer
Kategori 6: Landzone og sommerhusområder	15 min	20 min	30 min
Kategori 7: Land- og naturområder	15 min	25 min	30 min
Højhus, supersygehus, Seveso virksomheder, arrangementspladser med mange gæster, kritisk infrastruktur	Planlægning ud fra konkret beredskabsfaglig vurdering		

4) Udrykningens sammensætning (bilag 9)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

- *Den hjælp, der ankommer på et skadested i forbindelse med Tryghed og Kapacitetsopbygning sammensættes ud fra alarmmelding og plankategori*
- *Udrykningssammensætningen til særlige objekter og automatiske brandalarmeringsanlæg (ABA) tager udgangspunkt i en på forhånd udført risikovurdering for den konkrete lokalitet*
- *Udrykningens sammensætning håndteres af Østjyllands Brandvæsens vagtcentral ud fra faste procedurer og prioriteringer*

Motivation

Udrykningen tilpasses den konkrete melding og tilpasses derudover til den plankategori, hvori hændelsen er indtruffet. Ved automatiske brandalarmeringsanlæg og særlige objekter er der på forhånd fastlagt en udrykningssammensætning ud fra en konkret beredskabsfaglig vurdering og kendskab til lokale forhold. En velfungerende vagtcentral internt i enheden er en afgørende forudsætning for håndtering af udrykningens sammensætning, herunder internt ressourceoverblik, håndtering af sammensatte udrykninger og håndtering af samtidige, større eller komplekse hændelser.

5) Robusthed (bilag 10)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

- *Østjyllands Brandvæsen er så robust, at der på fastlandet kan indsættes forsvarligt på minimum tre samtidige dagligdags hændelser uanset hændelsens geografiske placering, og til én hændelse på Samsø*
- *Østjyllands Brandvæsen er så robust, at der i tilfælde af en katastrofe øjeblikkeligt kan alarmeres 52 brandfolk på fastlandet og 10 brandfolk på Samsø*
- *Østjyllands Brandvæsen udarbejder planer og instrukser for risikovirksomheder, særlige objekter og symbolmål for at øge robustheden i forhold større, komplekse og/eller længerevarende hændelser*

Motivation

Østjyllands Brandvæsen er robust. Robusthed er evnen til at kunne håndtere flere samtidige hændelser eller at kunne håndtere store, komplekse og/eller længerevarende hændelser.

6) Operativ ledelse (bilag 11)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

Østjyllands Brandvæsen ved større hændelser eller katastrofer kan bidrage med operativ ledelse til relevante krisestabe på henholdsvis strategisk, operationelt og taktisk niveau.

Motivation

Der er behov for operativ ledelse ved større hændelser og katastrofer. Østjyllands Brandvæsen kan indgå på flere niveauer i egen eller andre myndigheders krisestyringsstab. Østjyllands Brandvæsens vagtcentral er en forudsætning for intern alarmering, stabenes og indsatsleders overblik samt information om egne ressourcer.

7) Teknisk ledelse / indsatsledelse (bilag 12)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at

Geografisk dækning

- *Østjyllands Brandvæsen i 95 % af alle indsatser på fastlandet kan stille med teknisk ledelse på et skadested senest samtidig med ankomsttiderne for Assistance (tabel 4)*
- *Østjyllands Brandvæsen i 95 % af alle indsatser på Samsø kan stille med teknisk ledelse på hele øen senest inden for 30 minutter*

Sammensætning

- *En indsatsleder varetager den tekniske ledelse i Østjyllands Brandvæsens område*
- *Nogle alarmmeldinger kan håndteres uden indsatsleders tilstedeværelse på skadestedet. Det gælder ved alarmmeldinger, hvor det klart fremgår, at branden er af begrænset omfang, og at der ikke er risiko for spredning af branden*

Robusthed

- *Østjyllands Brandvæsen på fastlandet kan øjeblikkeligt afsende teknisk ledelse til minimum to samtidige hændelser*
- *Østjyllands Brandvæsen på Samsø kan øjeblikkeligt afsende teknisk ledelse til én hændelse*

Motivation

Østjyllands Brandvæsen er ifølge lovgivningen ansvarlig for at foretage den tekniske ledelse af indsatsen på skadessteder i Østjylland. Den tekniske ledelse skal sikre korrekt og hurtig skadebegrænsende eller skadeafhjælpende indsats i samarbejde med øvrige myndigheder på skadestedet.

8) Specialer (bilag 13)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at

Østjyllands Brandvæsen har følgende specialer til rådighed:

- *Redningsdykkere*
- *Redning i søer og åer*
- *Redning ved jord- og stenskred*
- *Højderedning*
- *Kemikaliedykning*
- *Frigørelsesmateriel til store transportmidler*
- *Oliehavnsberedskab*
- *Akut vejrberedskab*
- *Førstehjælpsenhed*

Motivation

Østjyllands Brandvæsen skal råde over kompetencer og materiel, der kan afsendes til særlige eller komplekse hændelser, som ikke er en fast del af kapacitetsopbygningen til dagligdags hændelser.

9) Uddannelse (bilag 14)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at:

- *Østjyllands Brandvæsen så vidt mulig selv afholder vedligeholdelsesuddannelse af indsatsledere, holdledere, brandpersonel og frivillige, så uddannelsesniveauet kobles til den nuværende lokale risikoprofil i Østjylland*
- *Østjyllands Brandvæsens personale, der er en del af den afhjælpende indsats, som minimum har et uddannelsesniveau som beskrevet i tabel 5*

Motivation

Det personale der er en del af den afhjælpende indsats, skal have de nødvendige kvalifikationer. Den lokale risikoprofil og lokale objekter har betydning for personalets uddannelsesniveau. Uddannelse og vedligehold heraf er afgørende for en effektiv og professionel indsats.

Tabel 5	Uddannelsesniveau
Indsatsleder	- Indsatslederuddannelse - Brandteknisk grunduddannelse - Lokal uddannelse i bygningskonstruktioner og særlige objekter - Vedligeholdelsesøvelser
Holdleder	- Holdlederuddannelse - Specialeuddannelse - Lokal uddannelse i særlige objekter - Vedligeholdelsesøvelser
Brandpersonel	- Brandmandsuddannelse - Specialeuddannelse - Lokal uddannelse i særlige objekter - Vedligeholdelsesøvelser
Frivillige	- Funktionsspecifik uddannelse - Vedligeholdelsesøvelser

10) Beredskabets frivillige (bilag 15)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at

Østjyllands Brandvæsens frivillige som en del af den afhjælpende indsats kan:

- *Udføre pumpe og lænsningsopgaver ved oversvømmelsessituationer, der er til akut fare for mennesker, væsentlige samfundsmæssige værdier eller miljøet*
- *Indsættes i akutte tilfælde til rydningen af træer og andre objekter på fx veje i forbindelse med storme*
- *Indsættes til afstivning af bygninger, der under eller efter en ulykke er sammenstyrtningstruet*
- *Udføre redning ved jord- og sandskred*
- *Indsættes ved hændelser med massetilskadekomst*

Motivation

De frivillige ved Østjyllands Brandvæsen råder over kompetencer, som kan anvendes i den akutte indsats ved en række større eller ekstraordinære hændelser.

11) Indkvartering og forplejning (bilag 15)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at

Østjyllands Brandvæsen til hver tid kan indkvartere og forpleje op mod 80 evakuerede og andre nødstedte. Ved behov for indkvartering eller forplejning af flere mennesker aktiveres den relevante kommunale krisestab.

Motivation

Det kommunale redningsberedskab skal ifølge loven kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.

12) Vandforsyning (bilag 16)

Borgerne i Østjylland kan forvente, at

Østjyllands Brandvæsen har adgang til tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning ud fra principperne i tabel 6. Endvidere er kapaciteten af vandforsyning i form af tankvogne og åbne vandforråd indarbejdet i udrykningens sammensætning på baggrund af den lokale risikoprofil og adgang til vel-ydende brandhaner.

Motivation

Det er kommunalbestyrelsen, der ifølge lovgivningen skal sørge for tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning.

Tabel 6	Tilstræbt vandforsyning via brandhaner
Kategori 1: City	- Indbyrdes afstand maksimalt 200 meter - Minimumydelse 800 l/min
Kategori 2: Virksomhedsklasse 3-7	- Indbyrdes afstand maksimalt 300 meter - Minimumydelse 1.200 l/min
Kategori 3: Særligt byggeri	- Indbyrdes afstand maksimalt 300 meter - Minimumydelse 800 l/min - Ved vandforsyning med tankvogn: Maksimalt 1 km afstand til hane med minimumydelse 1200 l/min
Kategori 4: Almindeligt byggeri	- Brandhane placeret ved indkørsel til området. Maksimalt 500 meter afstand til hane med minimumydelse 800 l/min. - Ved vandforsyning med tankvogn: Maksimalt 2 km afstand til hane med minimumydelse 800 l/min
Kategori 5: Ø samfund	- Konkret vurdering. Begrænset mulighed for assistance
Kategori 6: Landzone og sommerhusområder	- Maksimalt 3 km afstand til hane med minimumydelse 1200 l/min eller adgang til kendte egnede åbne vandforråd - Alternativt sker vandforsyning med nødvendigt antal tankvogne
Kategori 7: Land- og naturområder	- Ingen krav - Vandforsyning sker fra tankvogn
Højhus, supersygehus, sevesovirksomhed, arrangementspladser, kritisk infrastruktur	- Konkret beredskabsfaglig vurdering

ET MODERNE BRANDVÆSEN: UDVIKLINGSPROJEKTER

Et moderne og effektivt brandvæsen er i stand til at imødegå fremtidens udfordringer og tilpasse sig kravene fra det omkringliggende samfund. En række udviklingsprojekter skal bidrage til, at brandvæsenets opgaver kan løses billigere end i dag eller bidrage til teknologiudvikling til gavn for miljøet, samfundet eller væksten i Østjylland.

Gennem udviklingsprojekter er Østjyllands Brandvæsen fortsat på forkant med udviklingen og udviser rettidig omhu, således både risiko og omkostninger kan begrænses.

Et moderne brandvæsen udvikler sig gennem samarbejde med andre myndigheder, videns institutioner, rådgivere og kommuner. I planperioden er der særlig fokus på:

- At samarbejde med kommunerne og private udviklere om konkrete løsninger, der skal sikre at byernes fortsatte fortætning og byggeri i højden sker uden, at det går ud over sikkerheden

- At tilpasse vandforsyningen til brandslukning. Kan man spare på mængden af drikkevand, der bruges til brandslukning uden at gå på kompromis med sikkerheden? Kan sekundavand anvendes til brandslukning? Kan udgifterne til brandhanenettet begrænses ved at investere i ny teknologi?

- At samarbejde med hjemkommunerne om konkrete klimatilpasningsløsninger således, at et effektivt beredskab kan tage over, når tilpasning ikke er nok, og vandet truer mennesker, infrastruktur, miljø og væsentlige samfundsinteresser

- At udvikle konkrete forebyggelsesprojekter i forlængelse af forebyggelsesstrategien

- At optimere den afhjælpende indsats med nye mere effektive løsninger eller med ny teknologi

STATIONSPLACERING: ET FREMTIDSSIKRET ØSTJYLLANDS BRANDVÆSEN

Østjylland er i udvikling. Fremtidens Østjylland kommer fremover til at huse flere borgere, store arrangementer og flere besøgende. Forventningerne er, at der i de fire kommuner skal bo over en halv millioner indbyggere i 2050. Antallet af arbejdspladser i Østjylland er ligeledes i kraftig vækst. Det betyder, at flere områder udstykkes til erhverv og, at flere borgere pendler til og fra de østjyske byer ligesom der etableres en Letbane. Sikker udvikling i Østjylland understøttes af et moderne, professionelt og effektivt brandvæsen. Sikker udvikling i Østjylland kræver en fremtidssikret stationsplacering.

Østjyllands Brandvæsen i dag

Østjyllands Brandvæsen råder i dag over 10 bemandede brandstationer[4]. To stationer er bemandede med fuldtidsansat brandpersonale, der øjeblikkeligt rykker ud. De resterende otte er bemandede med deltidsansat personel, der rykker ud på fem minutter. En fuldtidsstation kan derfor være hurtigere fremme i flere områder, samt dække et væsentligt større område end en deltidsstation. På stationen i Ny Munkegade er der både en fuldtidsstyrke og en deltidsstyrke.

Brandstationerne i Østjyllands Brandvæsen fremgår af tabel 7. En uddybende udrykningsstatistik kan ses i bilag 19.

Tabel 7	Østjyllands Brandvæsens brandstationer i alfabetisk orden	
	Brandpersonel	Antal udrykninger om året i gennemsnit i perioden 2010-2014
Station Galten	Deltidsansat styrke	43
Station Hørning	Deltidsansat styrke	54
Station Lystrup	Deltidsansat styrke	96
Station Ny Munkegade[5]	Fuldtidsansat styrke Deltidsansat styrke	830
Station Odder[6]	Deltidsansat styrke	109
Station Ry	Deltidsansat styrke	59
Station Skanderborg	Deltidsansat styrke	133
Station Tranebjerg og Station Nordby[7]	Deltidsansat styrke	38
Station Trindsøvej	Fuldtidsansat styrke	633
TOTAL		**1.995**

Den nuværende placering af brandstationer i Østjylland har været uforandret i mange år. Flere steder er placering og slukningsgrænser historisk betinget. De fire nuværende brandstationer i Skanderborg Kommune er eksempelvis fra tiden før kommunesammenlægningen, hvor hver kommune havde sin egen station. I Aarhus tegner sig samme billede. Stationen i Ny Munkegade har fx mere end 100 år på bagen, mens

[4] På Aarhus Havn findes desuden en ubemandet lokalitet til havneberedskabet. Havnestationens placering bliver ikke behandlet yderligere i denne plan.
[5] Antallet af udrykninger fordelt på fuldtidsstyrken og deltidsstyrken i Ny Munkegade kan ikke fuldstændig adskilles, da der ved en række indsatser er tale om samkørsel.
[6] Station Odder har indtil i dag håndteret alle hændelser i den sydlige del af Aarhus Kommune. Disse indsatser udgør ca. 20 af det samlede antal årlige udrykninger
[7] De to stationer på Samsø kører altid sammen til alle hændelser, hvorfor de i forhold til antallet af udrykninger tæller som én enhed

stationen i Lystrup netop har haft 25 års jubilæum. Med dannelsen af Østjyllands Brandvæsen er det derfor oplagt at analysere, om placering af de nuværende stationer understøtter et effektivt og moderne Østjyllands Brandvæsen, som skal høste synergierne ved at være en større tværkommunal enhed i et Østjylland i udvikling.

Stationernes nuværende slukningsgrænser er ligeledes til dels historisk betinget, blandt andet i forhold til nuværende og tidligere kommunegrænser. De nuværende slukningsgrænser er illustreret i figur 2.

FIGUR 2: NUVÆRENDE SLUKNINGSGRÆNSER

Kortet viser blandt andet, at de to fuldtidsstationer ligger meget tæt. Det medfører nogle lidt specielle slukningsgrænser i Aarhus, hvor Station Ny Munkegade eksempelvis dækker et meget langstrakt areal, hvilket er uhensigtsmæssigt, da et tæt bebygget område efterlades sårbart ved hændelser i yderområderne. I Skanderborg Kommune er det bemærkelsesværdigt, at stationerne Galten og Hørnings slukningsgrænser i dag er begrænset af kommunegrænsen mod Aarhus. Derudover kan man se, at Station Odder i dag dækker et stort område nord for Odder Kommune, hvilket giver lang kørselstid ved indsats i yderområderne.

Byrådsbeslutninger og Bestyrelsens rammer

Allerede i 2013 besluttede byrådene i Skanderborg og Aarhus Kommune, som nævnt på side 7, at stationsplacering og slukningsgrænser kræver en nærmere analyse.

Skanderborg Byråd besluttede, at *der fremadrettet skal laves en evaluering af de enkelte stationers dækningsområder.*

Aarhus Byråd besluttede, at *der i den kommende byrådsperiode skal laves en analyse af mulighederne for etablering af ét ekstra slukningstog med fastansat styrke.*

Bestyrelsen for Østjyllands Brandvæsen har derudover i april 2016 besluttet nedenstående rammer for fremtidens placering af brandstationer i Østjylland:

" Placering af Østjyllands Brandvæsens stationer skal sikre,

1) *At så mange borgere som muligt oplever en god dækning inden for den økonomiske ramme.*

Der regnes på fremtidig stationsplacering ud fra følgende hensyn:

2) *Fremtidssikret dækning. Placering af Østjyllands Brandvæsens stationer skal tage højde for den fremtidige byudvikling og vækst i Østjylland*
3) *Rekruttering af deltidsbrandmænd*
4) *Mulighed for sammensatte udrykninger ved større, komplekse eller samtidige hændelser*
5) *Undgå, at større områder efterlades uden dækning i tilfælde, hvor styrken er indsat perifært i et slukningsområde "*

Byrådsbeslutningerne fra Skanderborg og Aarhus Kommune samt Bestyrelsens beslutning om rammer for stationsplacering lægges til grund for en analyse af muligheder for en fremtidssikret stationsplacering. Idet følgende uddybes Bestyrelsens rammer kort. Herefter fremlægges Bestyrelsens anbefaling til en fremtidig stationsplacering inklusiv overvejelser herom.

1) Nuværende dækning

Første del af Bestyrelsens rammer fastsætter, at det skal sikres, at *så mange borgere som muligt oplever en god dækning.*

Der lægges fremadrettet op til, at ankomsttiderne skal måles på parametrene Tryghed, Kapacitetsopbygning og Assistance, jf. side 14. Tryghed er ankomsttiden for første basisenhed fra nærmeste brandstation. I de forskellige plankategorier lægges der fremadrettet op til et serviceniveau for Tryghed på 7, 10 eller 15 minutter.

I figur 3 og 4 på næste side illustreres de nuværende brandstationers dækning. Grønne områder kan nås inden for 10 minutter, gule områder inden for 15 og røde områder inden for 25.

Af figurerne ses det, at der generelt er en god dækning i dag set i forhold til Tryghed. Langt de fleste byområder er i dag dækket inden for 10 minutter. Det gælder både på fastlandet og på Samsø. Derudover dækkes resten af Østjylland stort set i dag på 15 minutter.

Med den nuværende stationsplacering kan det opstillede serviceniveau for Tryghed dog ikke fuldt ud opnås. Der er særligt to byområder, der med den nuværende stationsplacering ikke kan dækkes på 10 minutter. Disse områder er markeret med en rød cirkel på figur 3. Det ene større byområde, der i dag ikke er dækket på 10 minutter, er området i den nordlige del af Aarhus Kommune, der blandt andet bestående af byerne Trige, Spørring, Lisbjerg, Løgten og Skødstrup. Disse byer har tilsammen omkring 20.000 indbyggere i dag. Det andet byområde er området mellem Odder og Aarhus, der blandt andet består af byerne Beder, Malling, Tranbjerg og Solbjerg. De fire byer har tilsammen over 20.000 indbyggere.

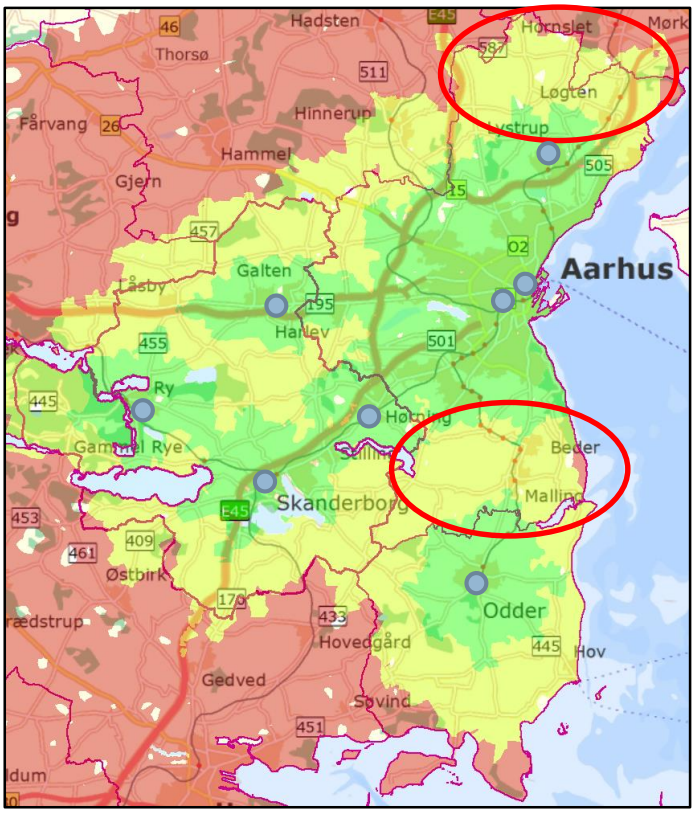

FIGUR 3: NUVÆRENDE DÆKNING PÅ FASTLANDET

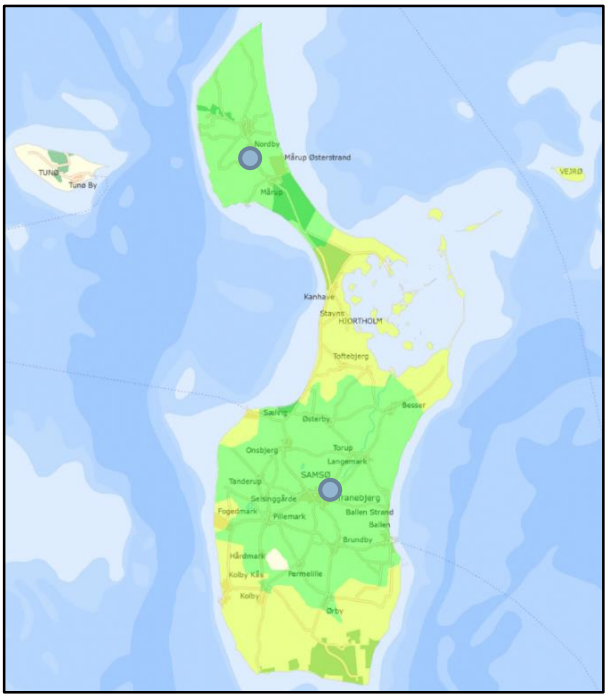

FIGUR 4: NUVÆRENDE DÆKNING PÅ SAMSØ

2) Fremtidens Østjylland

Anden del af Bestyrelsens rammer fastsætter, at placering af Østjyllands Brandvæsens stationer skal understøtte en fremtidssikret dækning ved at tage højde for den forventede byudvikling og vækst i Østjylland.

Der er en nøje sammenhæng mellem kommunernes udvikling og deres kompleksitet og sårbarhed. Kommunernes udvikling fastlægges blandt andet i kommuneplaner og lokalplaner. Perspektivarealerne og rammerne i kommuneplanen er derfor udgangspunkt for at sikre sammenhæng mellem den østjyske udvikling og et fremtidssikret Østjyllands Brandvæsen. I figur 5 på næste side illustreres byudviklingen i Østjylland. Perspektivarealer er markeret med rødt, mens områder udlagt til særligt erhverv er markeret med blåt.

Det ses tydeligt, at der i de kommende år vil ske udvikling omkring de eksisterende bysamfund. Der sker i særlig grad betydelig udvikling i fem områder. Disse betegnes i resten af denne plan for *udviklingsområder.* De er markeret med en grøn cirkel i figur 5. Skal Østjyllands Brandvæsen fremtidssikres, bør der særligt være fokus på disse områder.

Tabel 8 Fem udpegede udviklingsområder i Østjylland
Udviklingsområde Nord
Udviklingsområde Vest
Udviklingsområde Sydvest
Udviklingsområde Syd
Udviklingsområde Aarhus C

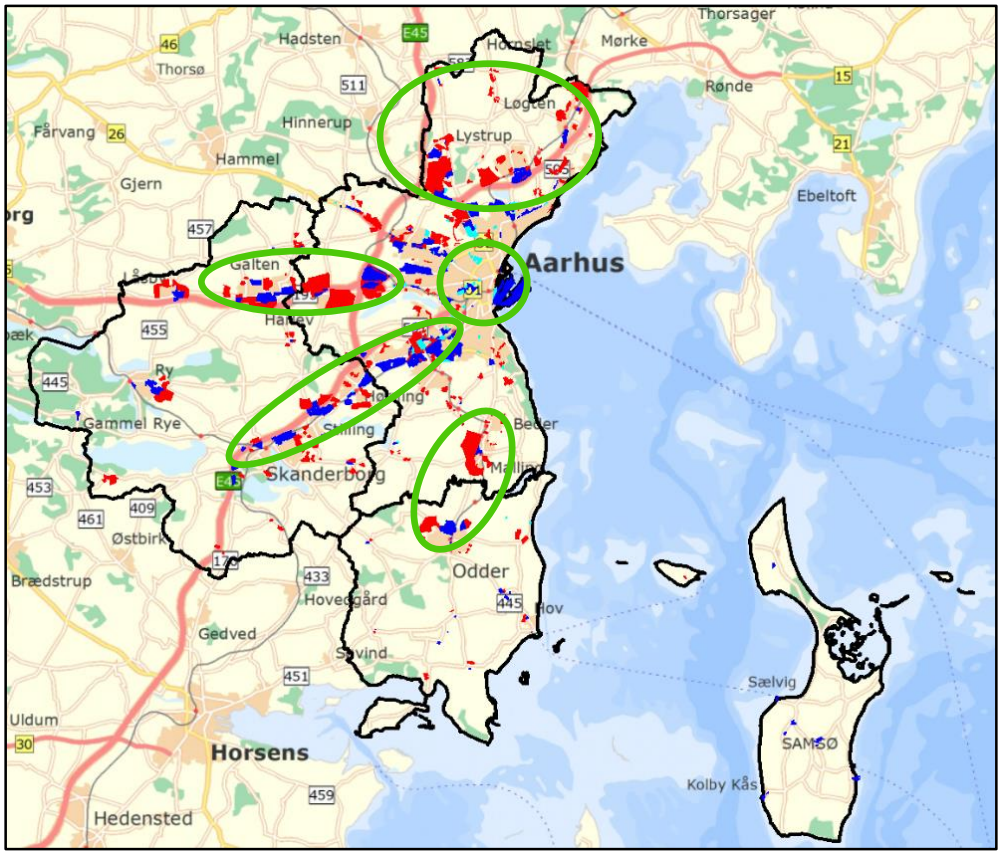

FIGUR 5: BYUDVIKLINGEN I ØSTJYLLAND

3. Rekruttering af deltidsbrandmænd

Tredje del af Bestyrelsens rammer fastsætter, at der skal tages hensyn til muligheden for rekruttering af deltidsansat brandpersonale. Tendensen i hele Østjylland er, at det bliver stadig vanskeligere at tiltrække og fastholde deltidsansatte brandfolk. Særligt kan det være vanskeligt i dagtimerne, når de passer deres primære arbejde samt i ferieperioder. Mulighederne for rekruttering og fastholdelse af deltidsbrandmænd skal således tænkes ind i fremtidig stationsplacering.

4-5. Samkørsel og samtidige eller komplekse hændelser

Fjerde og femte del af Bestyrelsens rammer fastsætter, at stationerne placeres, så der er *mulighed for at håndtere sammensatte udrykninger, samtidige hændelser eller komplekse hændelser.* Bestyrelsen har desuden fokus på, at *områder ikke efterlades øde, når styrken er indsat til en hændelse*. Disse hensyn ligger i forlængelse af det foreslåede serviceniveau for Kapacitetsopbygning og Assistance. Der vil i alle tre kommuner på fastlandet være hændelser, hvor der er behov for Kapacitetsopbygning eller Assistance fra en anden station end den nærmeste. Det er derfor afgørende, at stationerne på fastlandet[8] placeres således, at Kapacitetsopbygning eller Assistance kan ske inden for de opstillede servicemål.

Af tabel 9 nedenfor ses det, at hyppigheden af samtidige hændelser er langt større i Aarhus Kommune, end i den øvrige del af dækningsområdet. Af tabel 10 fremgår det desuden, at det kun er i Aarhus Kommune, der findes så komplekse objekter, at der på meldning om brand sendes mere end én udrykningsenhed som

[8] På Samsø skal eventuel assistance hentes på fastlandet, hvilket betyder, at der er dimensioneret med et større stående beredskab, der i de fleste tilfælde skal kunne klare sig selv.

standard. I Aarhus vil deltidsstyrken i Ny Munkegade sikre robustheden, når der i dag er behov for yderligere hjælp end det, de to fuldtidsstyrker selv kan håndtere.

Tabel 9	Antal gange årligt med to eller flere samtidige hændelser. Gennemsnit 2010-2014
Odder Kommune	1
Samsø Kommune	0
Skanderborg Kommune	10
Aarhus Kommune	93

Tabel 10	Antal årlige udrykninger til objekter, der på meldingen kræver mere end én udrykningsenhed. Gennemsnit 2010-2014
Odder Kommune	0
Samsø Kommune	0
Skanderborg Kommune	0
Aarhus Kommune	70

Bestyrelsens rammer er hermed kort blevet uddybet. I det følgende afsnit følger Bestyrelsens forslag til fremtidssikret stationsplacering.

Forslag til stationsplacering

Bestyrelsen har i maj besluttet at indstille nedenstående forslag til, hvordan de østjyske brandstationer fremadrettet placeres. Samlet set vurderes det, at det med de oplistede forslag sikres en forbedret dækning og samtidig en fremtidssikret placering af brandstationer i Østjylland i henhold til Bestyrelsens rammer.

Tabel 11	Bestyrelsens forslag til fremtidige stationer i Østjylland
Station Galten: Deltid	- Uændret placering og status - Nyt slukningsområde
Station Hørning, deltid	- Uændret placering og status - Nyt slukningsområde
Station Odder: Deltid	- Uændret placering og status - Nyt slukningsområde
Station Ry: Deltid	- Uændret placering og status - Uændret slukningsområde
Station Skanderborg: Deltid	- Uændret placering og status - Uændret slukningsområde
Station Tranebjerg og Station Nordby: Deltid	- Uændret placering og status - Uændret slukningsområde
Station Aarhus N: Fuldtid	- Ny placering og status - Nyt slukningsområde
Station Aarhus C: Fuldtid og deltid	- Uændret placering og status - Nyt slukningsområde
Station Aarhus S: Fuldtid	- Ny placering - Nyt slukningsområde
Station Aarhus V: Ubemandet	- Ny placering - Intet slukningsområde - Hovedlokalitet for Østjyllands Brandvæsen

Den foreslåede stationsplacering sikrer en god dækningen for flere borgere i Østjylland i forhold til Østjyllands Brandvæsens nuværende ankomsttider. Andelen af borgere, bosat i byer med mere end 200 indbyggere, der fremadrettet er dækket inden for 10 minutter, stiger eksempelvis fra 86,9 procent af befolkningen til 91,4 procent[9]. Dækningen af Østjylland ved de foreslåede ændringer er illustreret i figur 6 på næste side, hvor områder med forbedret dækning er markeret med en blå cirkel.

Ved at fastholde de fleste af de nuværende stationer samtidig med, at Station Lystrup og Station Trindsøvej ændres til Station Aarhus N og Station Aarhus S, får stationerne fremadrettet en forbedret indbyrdes afstand, ligesom det tager højde for, hvor væksten i Østjylland sker. Det sikrer samtidig bedre mulighed for håndtering af sammensatte udrykninger eller samtidige hændelser.

Samtidig med, at der foretages en række ændringer nu, er der lagt op til en række analyser og evalueringer i den kommende planperiode, så der opnås størst mulig synergi mellem byvækst og Østjyllands Brandvæsen.

[9] Dækningsgraden er beregnet og dokumenteret af økonomistuderende Jakob Bundgaard i sin bachelorafhandling "*Lokalisering af brandstationer og -materiel. Optimering af Østjyllands Brandvæsen*", som udgives maj 2016.

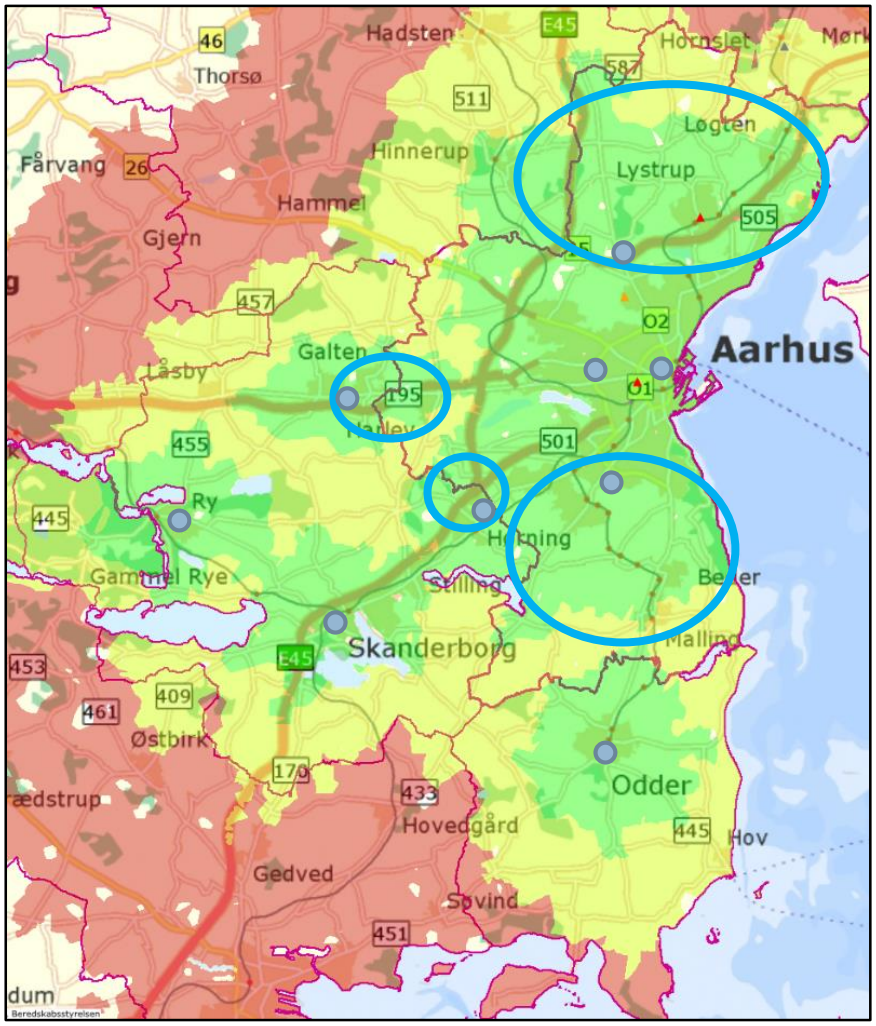

FIGUR 6: FREMTIDSIKRET DÆKNING FORBEDRER TRYGHEDEN

Uddybende gennemgang af hvert udviklingsområde og hver station

I det følgende uddybes hvert enkelt af de forslag til stationsplacering, der oplistes i tabel 11. I argumentationen tages udgangspunkt i hver af de fem udviklingsområder. Herefter uddybes forslag for den resterende del af Østjylland samt forslag til placering af hovedlokalitet, uddannelsescenter og vagtcentral.

Udviklingsområde Nord

Der planlægges byudvikling i den nordlige del af Aarhus Kommune langs Djurslandmotorvejen fra området omkring Skejby, Lisbjerg, Nye og Elev via Lystrup til området omkring Løgten og Skødstrup. Omkring Lisbjerg planlægges Danmarks største byudviklingsområde i forhold til bosætning. Her udvikles en by med 25.000 indbyggere med et samlet boligareal på op mod 1 mio kvm. Allerede i planperioden forventes opført over 400 nye familieboliger i Lisbjerg. Tæt ved Lisbjerg planlægges et byvækstareal omkring Elev med plads til op mod 7.000 nye indbyggere. Derudover er der et stadig stigende indbyggertal i Løgten og Skødstrup.

Foruden udvikling af nye byområder er *Udviklingsområde Nord* kendetegnet ved store anlægsprojekter. Første etape af Letbanen fra centrum til Aarhus Nord forventes færdig i 2017, mens Det nye Universitetshospital i Skejby forventes færdigbygget i 2019.

Forslag:

- *Station Lystrup ændres til en fuldtidsstation*
- *Stationen flyttes til vækstområdet ved Lisbjerg*
- *Stationen får navnet "Station Aarhus N"*

Motivation:

Området dækkes i dag af deltidsstationen i Lystrup. Ved at ændre stationen til en fuldtidsstation og samtidig flytte den helt ud til Djurslandmotorvejen vil man opnå en forbedret dækning i langt størstedelen af det nordlige Aarhus. Trygheden i *Udviklingsområde Nord* forbedres dermed. Stationsplaceringen tager desuden højde for den udvikling, der sker i Lisbjerg, langs motorvejen samt i forhold til Letbanen og Skejby Sygehus.

En flytning længere mod vest med nemmere adgang til motorvejsnettet betyder samtidig, at styrken i nord hurtigere kan ankomme med Kapacitetsopbygning eller Assistance til eksempelvis *Udviklingsområde Vest* eller *Aarhus C*.

Ved at ændre stationen til en fuldtidsstation løses desuden de nuværende og fremtidige udfordringer med at rekruttere deltidsbrandfolk i Lystrup. Det indfrier samtidig Aarhus Byråds ønske om etablering af et tredje fuldtidsslukningstog.

Figur 7 viser, hvordan Trygheden ved en stationsflytning forbedres i *Udviklingsområde Nord*.

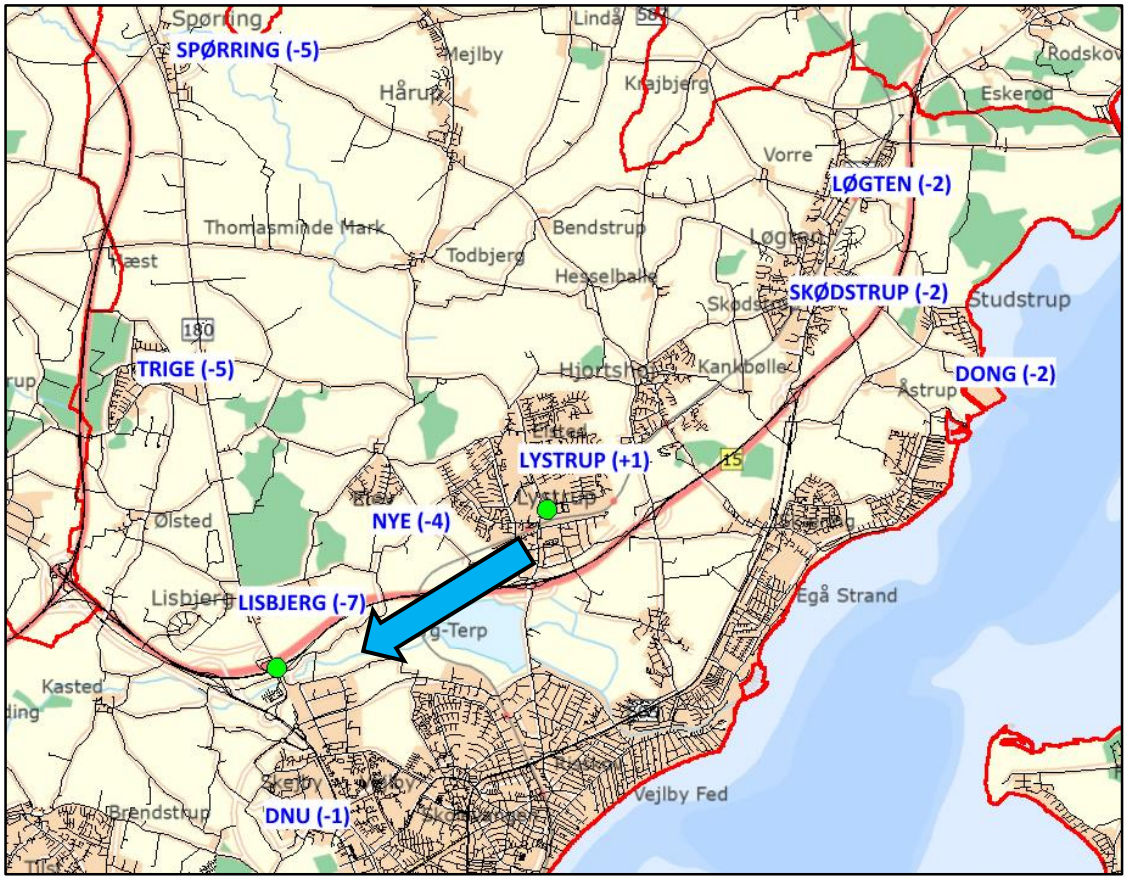

FIGUR 7: FORSKEL I MINUTTER I ANKOMSTTIDER FOR TRYGHED VED AT FLYTTE STATIONEN I NORD

Udviklingsområde Vest

Området dækker over strækningen langs Silkeborgmotorvejen mellem Galten-Skovby via Harlev til Årslev.

Galten-Skovby er den næststørste by i Skanderborg Kommune med konstant befolknings- og erhvervstilvækst. Med den gode beliggenhed ved motorvejssystemet er der blandt andet udpeget større perspektivarealer til erhverv. Harlev og Årslev i den vestlige del af Aarhus Kommune forventes ligeledes at vokse de næste år. Harlev forventes på sigt at vokse med bolig og erhverv i størrelsesordenen 8-13.000 indbyggere. Derudover er motorvejstilkørslen ved Årslev blevet et attraktivt sted for udbygning af større erhvervsbyggeri. Letbanens anden etape forventes desuden at køre mod vest.

Forslag:

- *Station Galten fastholder placering og status*
- *Stationen får et nyt slukningsområde, så den fremadrettet også håndterer området mod Harlev*

Motivation:

Station Galten leverer i dag en god dækning. Slukningsgrænserne ændres således, at stationen ikke kun skal dække indtil kommuneskiltet. Fremadrettet håndterer stationen også området mod Harlev. Kapacitetsopbygning eller Assistance kan fremadrettet komme fra Station Skanderborg, Station Ry eller fra en af de tre fuldtidsstationer i Aarhus.

Udviklingsområde Sydvest

Området dækker over strækningen langs E 45 mellem Skanderborg via Stilling og Hørning til Viby. Indbyggertallet i byerne langs motorvejen vokser. I Skanderborg og Viby sker det blandt andet ved fortætning og byggeri i højden, mens der i hele området er perspektivarealer til nye boliger. Langs motorvejen sker der samtidig en markant erhvervsudvikling. Det samme er tilfældet i den sydvestlige del af Aarhus Kommune, hvor en stor del af fremtidens aarhusianske arbejdspladser forventes etableret.

Trafikken på E 45 vokser. I nuværende regeringsgrundlag ønskes E 45 udvidet, hvilket vil betyde flere trafikanter og pendlere mellem byerne, hvilket alt andet lige vil forstærke by- og erhvervsudviklingen.

Forslag:

- *Stationerne Skanderborg og Hørning fastholder placering og status*
- *I planperioden laves en analyse af det fremtidige behov for en fuldtidsstation i området*
- *Station Hørning får nyt slukningsområde, så den fremadrettet dækker i området mod Kolt*

Motivation:

Stationerne leverer i dag en god dækning. Station Skanderborg er den af Østjyllands Brandvæsens deltidsstationer, der i dag har flest udrykninger. I takt med at Skanderborg vokser, må antallet af udrykninger forventes at stige. Flere trafikanter på E 45 vil derudover alt andet lige medføre flere trafikuheld, hvilket vil lægge yderligere pres på beredskabet. Hvis Station Skanderborg får væsentlig flere udrykninger, kan det fremadrettet blive vanskeligt at rekruttere deltidsbrandfolk. Flere udrykninger betyder, at man oftere må

forlade sin primære arbejdsplads eller oftere må forlade familien. Det anbefales derfor, at der i planperioden laves en analyse af det fremtidige behov for en fuldtidsstation i *Udviklingsområde Sydvest*.

Station Hørning har i dag det geografisk mindste dækningsområde, og er delvis klemt inde mellem Station Skanderborg og den nye Station Aarhus S. Men på grund af væksten i området samt vigtigheden af brandvæsnets samlede robusthed vurderes det, at brandstationens placering er hensigtsmæssig i forhold til en fremtidssikret dækning af området. Uden stationen ville det betyde, at slukningsområdet for enten Station Skanderborg eller Station Aarhus S lægges øde, hver gang der løses en opgave i Hørning.

Udviklingsområde Syd

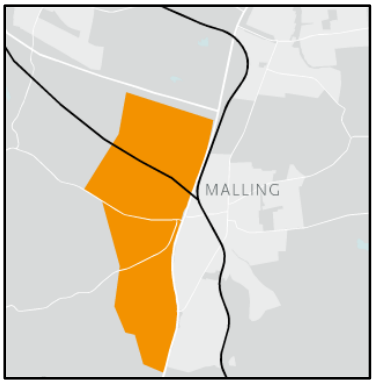

Udviklingsområdet dækker over den nordlige del af Odder samt Beder-Malling området. I Odder forventes befolkningstallet at stige. Dels ved en fortætning af den eksisterende by. Dels forventes over de næste 10 år etableret mere end 700 nye boliger.

Størstedelen af byvæksten i den sydlige del af Aarhus Kommune forventes at ske omkring byerne Beder og Malling. Særligt vest for Malling, hvor en ny by forventes at kunne rumme op mod 17.000 indbyggere.

Forslag:

- *Station Trindsøvej flyttes i nærheden af Ringvej Syd*
- *Stationen får navnet "Station Aarhus S"*
- *Station Odder får nyt slukningsområde med større fokus på byerne i Odder Kommune*

Motivation:

Området oplever i dag ringe dækning, hvor de nærmeste brandstationer er deltidsstationen i Odder og fuldtidsstationen på Trindsøvej. Trindsøvej flyttes derfor til Ringvej Syd. Det giver først og fremmest en væsentligt forbedret dækning af byer som Beder, Malling, Tranbjerg og Solbjerg. Men det er samtidig ikke længere væk fra Aarhus end, at der hurtigt via ringvejsnettet kan sikres Kapacitetsopbygning eller Assistance i *Udviklingsområde Aarhus C.* Der er ligeledes via ringvejsnettet hurtig adgang til Viby og til E 45, hvilket er en forbedring af *Udviklingsområde Sydvest*.

Station Odder tager sig i dag af hændelser i den sydlige del af Aarhus Kommune. Ved at etablere Station Aarhus S er det ikke længere nødvendigt. Det vil alt andet lige styrke robustheden i byer som Odder og Hou, at området ikke længere efterlades øde, hver gang, der er en hændelse langt nordpå. Med den forventede byudvikling i Odder må der på sigt forventes flere udrykninger. Dette øger behovet for at fastholde styrken i byen. Den nye Station Aarhus S kan desuden hurtigere ankomme med Assistance til Odder sammenlignet med de nuværende stationer i Aarhus Kommune.

Figur 8 viser, hvordan Trygheden forbedres i *Udviklingsområde Syd*.

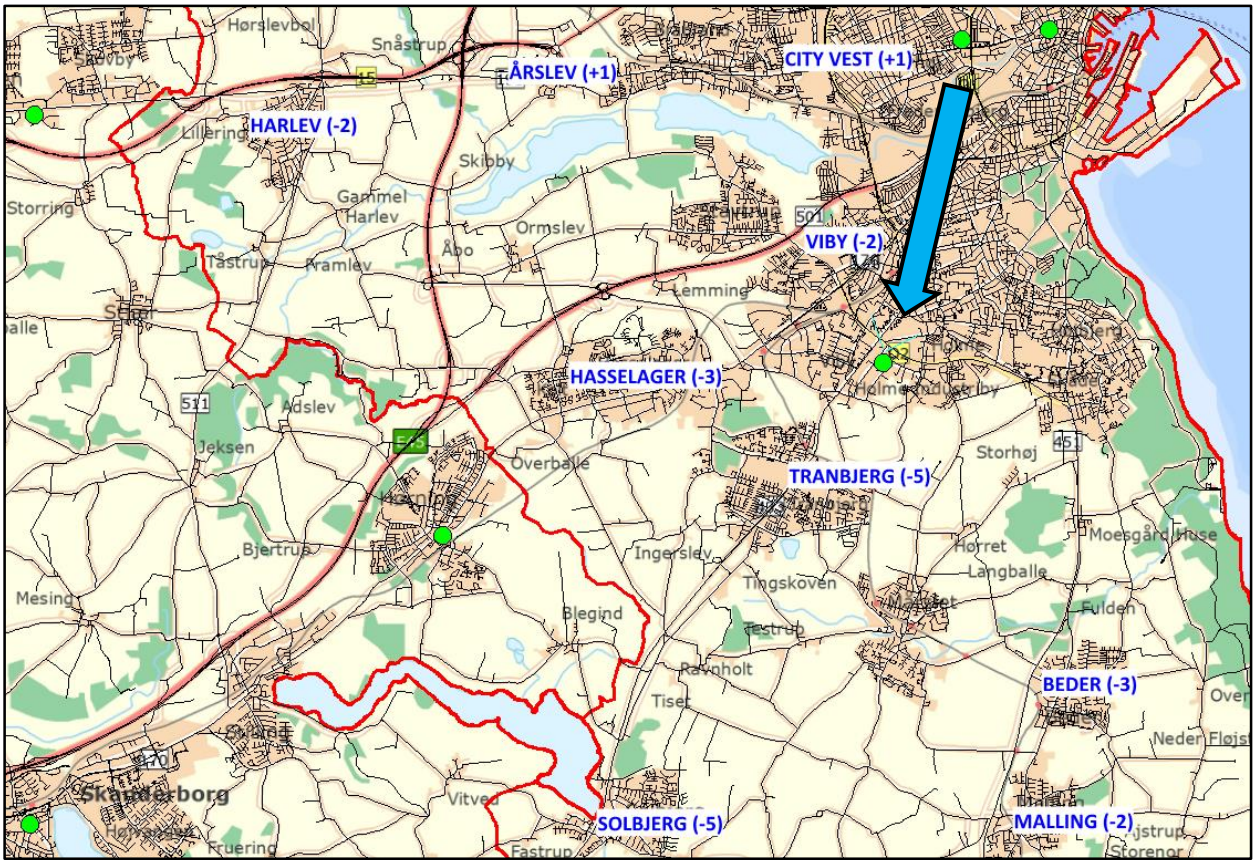

FIGUR 8: FORSKEL I MINUTTER I ANKOMSTTIDER FOR TRYGHED VED AT FLYTTE STATIONEN I SYD

Udviklingsområde Aarhus C

I Aarhus sker byudviklingen ved fortætning i karrékvartererne og fortætning i form af højhusbyggeri. På Aarhus Ø forventes eksempelvis plads til 7.000 nye indbyggere og 12.000 nye arbejdspladser, når området er færdigbygget. *Udviklingsområde Aarhus C* er således kendetegnet ved, at der fremover skal være betydeligt flere indbyggere og flere arbejdspladser på samme areal.

Kompleksiteten i trafikken øges med etablering af Letbanen samtidig med, at antallet af cyklister, bilister og pendlere med offentlig transport vokser.

Forslag:

- *Der fastholdes én station inden for Ringgaden i Aarhus*
- *Der fastholdes både en fuldtidsstyrke og en deltidsstyrke på stationen*
- *Stationen får et nyt slukningsområde med større fokus på Aarhus*
- *Stationen får navnet "Station Aarhus C"*

Motivation:

Langt den største befolkningstilvækst, erhvervstilvækst og komplekst byggeri i Østjylland sker i Aarhus. Station Ny Munkegade dækker i dag et geografisk stort område fra Spørring i nord til Malling i syd. Hver gang stationen har sendt hele styrken mod nord eller mod syd, efterlades midtbyen sårbar. Station Aarhus C skal fremadrettet ikke længere dække et helt så stort et område, hvis de nye fuldtidsstationer i nord og syd etableres. Det betyder, at Station Aarhus C i højere grad kan koncentrere sig om den fortættede by. Dermed kan stationen blandt andet leve op til det nye serviceniveau, hvor der for plankategorien *City* fremover opereres med en ankomsttid på 7 minutter for at undgå brandspredning i den fortættede by.

En fortsat placering inden for Ringgaden sikrer samtidig, at det også fremadrettet er muligt at rekruttere deltidsbrandfolk fra uddannelsesinstitutionerne i Aarhus.

Det resterende Østjylland

Ry er beliggende mellem en række store søer ved Gudenåens udløb tæt ved skov og Himmelbjerget.

På Samsø kan der i de kommende år ske en udvikling, der kan have betydning for øens beredskab. Der opleves en stadig stigende passagermængde til øen som følge af en opgradering af de nuværende færger. Der er desuden ved at blive etableret færgeforbindelse til Aarhus, og der diskuteres fortsat kattegatforbindelse med bro fra Jylland til Sjælland via Samsø.

Forslag:

- *Stationerne Ry, Tranebjerg og Nordby fastholder placering og status*
- *I planperioden laves en analyse af udviklingen på Samsø*

Motivation:

Stationerne i Ry, Tranebjerg og Nordby leverer i dag en god dækning af de resterende byområder i Østjylland. Der er derfor ikke på nuværende tidspunkt behov for ændringer af disses placering og status.

Trafikudviklingen til Samsø kan have betydning for befolknings, sommerhus- og turistudviklingen på øen. Hvad det præcis betyder for beredskabet, anbefales analyseret i den kommende planperiode.

Ny Hovedlokalitet

Forslag:

- *Der etableres en ny Hovedlokalitet for Østjyllands Brandvæsen på Bautavej i Aarhus, hvor det administrative personale og ledelsen samles*
- *På hovedlokaliteten etableres uddannelsescenter og vagtcentral*
- *Hovedlokaliteten etableres med fysiske rammer, så lokaliteten på sigt kan fungere som brandstation*
- *Som ubemandet brandstation får lokaliteten navnet "Station Aarhus V"*

Motivation:

Dette indfrier først og fremmest målsætningen om en fælles hovedlokalitet med fælles vagtcentral, som blev fastlagt af de fire byråd i juni 2015 ved den politiske beslutning om sammenlægningen til Østjyllands Brandvæsen. Desuden indfrier det Aarhus Byråds ønske fra 2013 om en ny placering af Uddannelsescentret.

Den nye placering af Uddannelsescenteret har en mere central beliggenhed i Østjyllands Brandvæsens område. Når et vagthold er til vedligeholdelsesuddannelse, kan de dermed hurtigere bruges som Assistance i hele Østjylland, hvis det er nødvendigt.

IMPLEMENTERING

Østjyllands Brandvæsen er i planperioden ansvarlig for organisering og implementering af serviceniveau og stationsplacering. Bestyrelsen holdes løbes orienteret om fremdriften i implementeringen. Nedenstående er et eksempel på, hvordan implementering kan håndteres.

Tabel 12: Eksempel på implementering			
	2017	2018	I planperioden
Østjyllands Brandvæsen	Ny serviceniveau fordelt på 17 parametre træder i kraft Organisering, bemanding og bestykning på stationerne Ny hovedlokalitet på Bautavej tages i brug Konkret beredskabsfaglig vurdering af sammensætning til alle objekter og ABA-anlæg Ny disponeringsvejledning implementeres i Vagtcentralen	Uddannelsescenter og vagtcentral flyttes til Bautavej	Udarbejdelse af forebyggelsesstrategi Østjyllands Brandvæsen bliver arbejdsmiljøcertificeret Udviklingsprojekter gennemføres Afsøger med naboberedskaberne muligheder for yderligere samarbejde i grænseområderne
Udviklingsområde Nord	Etablering af Station Aarhus N påbegyndes	Etablering af Station Aarhus N afsluttes Nye slukningsgrænser implementeres	Evaluering af den nye organisering. Opmærksomhed på byudviklingen i området
Udviklingsområde Vest	Nye slukningsgrænser implementeres		Opmærksomhed på byudviklingen i området
Udviklingsområde Sydvest	Nye slukningsgrænser implementeres		Analyse af fremtidig behov for en fuldtidsstation
Udviklingsområde Syd	Etablering af Station Aarhus S Nye slukningsgrænser implementeres		Evaluering af den nye organisering. Opmærksomhed på byudviklingen i området
Udviklingsområde Aarhus C	Nye slukningsgrænser implementeres		Evaluering af den nye organisering. Opmærksomhed på byudviklingen i området
Øvrige områder i Østjylland			Analyse af udviklingen på Samsø